

Delårsrapport aug 2023

Avfall

Innehållsförteckning

1 Nämndens ansvar och uppdrag	2
2 Sammanfattning.....	2
3 Händelser av väsentlig betydelse.....	3
4 Målprognos.....	4
Måluppföljning per delåret 2023	4
4.1 Hög kvalitet	4
4.2 Stor valfrihet.....	4
4.3 Hög attraktivitet	4
4.4 Hög effektivitet.....	5
4.5 Stark utveckling	5
5 Personal	5
6 Ekonomi	6
6.1 Driftredovisning.....	6
6.2 Alla prognoser	7
7 Investeringar	7
8 Risker	8

1 Nämndens ansvar och uppdrag

Avfallsverksamheten ansvarar för att samla in avfall under kommunalt insamlingsansvar från hushåll och verksamheter samt informera om återvinning av avfall. Genom att kommunen samlar in avfallet säkerställs det att avfallet tas om hand på ett miljöriktigt sätt och inte riskerar att orsaka fara för hälsa eller miljö.

Avfallsverksamheten är en taxefinansierad verksamhet vilket innebär att abonnenterna ska bära verksamhetens hela kostnad. Verksamheten måste också gå plus minus noll över tid. Avfallsverksamhetens intäkter kommer från de taxor som abonnenterna betalar. Kostnaderna utgörs av ersättning till entreprenör som utför avfallsinsamling, behandlingskostnad för avfall samt administrativa kostnader. Eventuella överskott eller underskott i avfallsverksamheten fonderas och regleras genom att avgiften i taxan höjs eller sänks eller att kostnaderna förändras. Tillfälliga överskott i avfallsverksamheten under något eller några år förenas med självkostnadsprincipen om det sett över en längre period uppvägs av andra års underskott och tvärt om.

Avfallet samlas in av en upphandlad entreprenör och överlämnas till kommunens delägda avfallsbolag SÖRAB. Restavfallet som kommunen samlar in energiåtervinns genom fjärrvärmeproduktion vid förbränning och matavfallet rötas så att biogas och biogödsel kan produceras. SÖRAB ansvarar för återvinningscentralerna i ägarkommunerna där samtliga anläggningar är tillgängliga för Danderydsborna.

Avfallsverksamheten strävar hela tiden efter att underlätta för avfallsabonenterna att bidra till en bättre miljönytta. Detta görs genom att erbjuda ett brett utbud av tjänster som gör det möjligt att anpassa avfallshämtningen efter abonnentens egna behov och ambitionsnivå.

2 Sammanfattning

Avfallsverksamheten prognoserar ett positivt resultat för verksamhetsåret 2023 på 3,2 miljoner kronor och överskottet minskar den negativa avfallsfonden med lika mycket. Fonden planeras vara i balans till 2026 då ny lagstiftning ska börja träda i kraft i Danderyd kommun.

På grund av en ansträngd personalsituation har verksamheten tvingats omprioritera och bara genomföra de mest betydande uppgifterna. En extra resurs har tagits in för att försöka nå målen om insamlad mängd matavfall men också som avlastning för arbetsgruppen. Det föreligger en god förväntan att måluppfyllelsen kommer vara mer tillfredsställande i år i jämförelse med tidigare år.

3 Händelser av väsentlig betydelse

Ny avfallstaxa

I juni 2022 beslutade tekniska nämnden att föreslå för kommunfullmäktige att anta en ny avfallstaxa. I oktober 2022 antog kommunfullmäktige en ny avfallstaxa som började gälla den 1 februari 2023. Den nya avfallstaxan har inneburit en förändring i abonnentbeteendet. Flera har börjat sortera ut sitt matavfall från restavfallet vilket syns i de insamlade mängderna avfall, där vikterna för restavfall minskar och de för matavfall ökar. Abonnentbeteendet är i ständig förändring och därför svårt att beräkna budget på. Att fastighetsägare byter abonnemang prognoseras dock inte påverka verksamhetsårets budget. Avfallsverksamheten har budgeterat att hämtningskostnaderna för matavfall ska öka och att behandlingsavgiften för restavfallet ska minska.

Ny entreprenör

I december 2022 tog Urbaser AB över insamlingen av avfall under kommunalt insamlingsansvar. Verksamhetsåret har fram tills nu präglats av att få avtalsövergången på plats och avfallsinsamlingen att fungera på ett tillfredställande sätt. Vad beträffar insamlingen har det förekommit brister som inneburit att ett betydande antal abonnenter blivit drabbade av förseningar och uteblivna hämtningar. Att vända utvecklingen och få avfallsinsamlingen att fungera har tagit en stor del av avfallsverksamhetens personalresurser i anspråk. Vissa tjänster, så som exempelvis tidningshämtning, har varit så bristfälligt utförda att vissa abonnenter valt att avsluta tjänsten. Bristerna i avfallshämtningen har dock genererat oplanerade intäkter i form av viten och kvalitetsavdrag.

Ansökan om obligatorisk matavfallsinsamling

Från och med 1 januari 2024 blir det obligatorisk matavfallsinsamling från hushåll och verksamheter i hela Sverige. Avfallsverksamheten har ansökt om dispens för obligatoriet eftersom det bedöms vara ekonomiskt ohållbart att genomföra på så kort tid. Därtill ser verksamheten det som slöseri med informationsresurser och därför planeras att införas i samband med införandet av fastighetsnära insamling av förpackningar.

I samband med delåret har ännu inte något besked inkommit om dispensansökan kommer att bli beviljad eller ej.

Bytiken

I enlighet med kommunens avfallsplan genomför avfallsverksamheten olika aktiviteter för att belysa frågor om återbruk och återanvändning bland kommunens invånare. En uppskattad sådan aktivitet är Bytiken som har varit ett återkommande inslag, med lite varierande tema, i Danderyd de senaste åren. Under en lördag våren 2023 genomförde avfallsverksamheten Bytiken i de egna lokalerna i Mörby Centrum och temat var kläder för ungdomar över 14 år och vuxna. Mängder av kläder återbrukades och dagen var den mest besökta Bytiken-dagen hittills. De kläder som inte återbrukades på plats skickades till de återbruksorganisationer som kommunen har avtal med.

4 Målprognos

Måluppföljning per delåret 2023

Indikatorer som saknar bedömning beror på att utfall redovisas på årsbasis.

4.1 Hög kvalitet

Danderyd kommun erbjuder service och tjänster av hög kvalitet. Detta innebär att kommunens invånare och näringsliv erbjuds ett gott bemötande, hög tillgänglighet och delaktighet i kontakten med kommunens verksamheter. Kommunen strävar efter att upprätthålla en öppen dialog där kommunens invånare föreningar och organisationer ges möjlighet till inflytande. Danderydsborna ska erbjudas en högkvalitativ och attraktiv service. En positiv utveckling av de kommunala kärnområdena skola, barn- och äldreomsorg skall sättas i fokus.

4.1.1 Avfallsverksamheten ska ha en god kommunikation med medborgarna

Bedömning

— Bedömning av måluppfyllelse ej gjord

Nyckeltal	Utfall	Mål	Bedömning	Trend
Kommunikation		2	—	—

4.2 Stor valfrihet

Danderyd kommun erbjuder stor valfrihet i kommunens service och tjänster. Detta innebär att kommunens invånare kan göra val inom den kommunalt finansierade servicen, anpassat efter individuella önskemål och förutsättningar.

4.3 Hög attraktivitet

Danderyd kommun är en attraktiv kommun att bo, leva och verka i. Här kombineras den moderna trädgårdsstaden med hållbar stadsmiljö. Kommunen är trygg och säker och erbjuder goda möjligheter för hälsa och välbefinnande. Kommunen ger goda förutsättningar för ett varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter. Danderyd kommun är en attraktiv arbetsgivare som ger möjlighet för medarbetare och chefer att utvecklas.

4.3.1 Danderyd kommun genomför en väl utförd och trafiksäker hämtning av avfall samt erbjuder en tillfredställande avfallstjänsteutbud

Bedömning

— Bedömning av måluppfyllelse ej gjord

Nyckeltal	Utfall	Mål	Bedömning	Trend
Antalet minskade trafikfarliga backningar med avfallsfordon	1	1		→
Hämtningen av hushållsavfall fungerar bra		93%	—	—
Utbudet av återvinningscentraler i kommunen är bra		50%	—	—

4.4 Hög effektivitet

Danderyd kommuns olika verksamheter samverkar och prioriterar noggrant för att uppnå effektivitet. God ekonomisk hushållning ska vara en vägledande princip för all kommunal verksamhet. Danderyds kommun ska sträva efter att ha en låg kommunalskatt.

4.5 Stark utveckling

Danderyd kommun strävar kontinuerligt efter att utveckla och förbättra den service och de tjänster som kommunen erbjuder. Företag erbjuds goda förutsättningar att etablera sig och verka i kommunen. Danderyd präglas av en god och hälsosam miljö och kommunens verksamheter arbetar för en långsiktigt hållbar utveckling. Omvärldsanalys, utvärdering och digitalisering är grunden för innovativ utveckling i kommunens arbete.

4.5.1 Andelen matavfall som utsorteras i Danderyd kommun skall öka

Bedömning

— Bedömning av måluppfyllelse ej gjord

Nyckeltal	Utfall	Mål	Bedömning	Trend
Mängd insamlat matavfall kg per invånare	35	39		↗

5 Personal

Tabellen nedan visar antal personer och antal årsarbetare per augusti jämfört med föregående år

		Antal personer	Antal årsarbetare	Antal årsarbetare 2022	Förändring
Månadsavlönade	Tillsvidare	3	3.00	4.0	-1.0
Månadsavlönade	Samtliga Anställningsformer	3	3.00	4.0	-1.0
Timavlönade	Visstid			0.0	0.0
Timavlönade	Samtliga Anställningsformer			0.0	0.0

Övriga anställningsgrupper	Visstid	1	0.00	0.0	0.0
Övriga anställningsgrupper	Samtliga Anställningsformer	1	0.00	0.0	0.0

6 Ekonomi

För halvåret fram till och med augusti visar avfallverksamheten ett positivt resultat på 3,4 miljoner kronor. För år 2023 prognostiserar avfallsverksamheten en positiv avvikelse mot budget med 3 miljoner kronor vilket motsvarar 8 procent av budgeterade nettokostnader. Avvikelsen beror främst på avvikande abonnentbeteende i jämförelse med antaganden vid budgetarbetet.

Prognosen för delåret 2023 avviker från prognosen i våras. Delårsbokslutet visar att intäkterna från den fasta avgiften har ett högre utfall än det som budgeterades för året 2023. Positiv avvikelse för fast avgift uppgår till ungefär 1,8 miljoner kronor. Många kunder har bytt abonnemang och börjat sortera matavfall vilket är i enlighet med plan. Ett annat antagande avfallsverksamheten gjorde i samband med budgeten för 2023, som en följd av framtagning av avfallstaxan, var att fler kunder skulle ha bytt till ett lägre hämtningsintervall exempelvis hämtning varje vecka till hämtning varannan vecka. Så har inte varit fallet i den utsträckning som avfallsverksamheten bedömt. Under våren saknades statistik att förhålla sig till då fakturering sker kvartalsvis.

Abbonentregistret är i ständig förändring och av den anledningen uppstår det vissa svårigheter med att beräkna vad intäkterna kommer att landa på. Därtill har det tillkommit mer intäkter på grund av viten och kvalitetsavdrag som avfallsverksamheten har tagit ut från entreprenören på grund av bristande avfallshämtning.

Vad gäller kostnaderna visar prognosen också en förändring jämfört med i våras. Förändringen baseras delvis på att det inkommit färre restavfallsviker än planerat vilket minskar behandlingskostnaderna.

6.1 Driftredovisning

Tabellen visar avfallsverksamheten intäkter, kostnader och prognosavvikelse för helåret jämfört med budget och föregående år.

Mnkr	Utfall Aug 2023	Budget Aug 2023	Prognos helår 2023	Budget helår 2023	Avvikelse mot budget helår	Avvikelse mot budget helår %	Utfall helår 2022
Intäkter	26,5	24,3	40,0	36,4	3,6	10%	38,0
Kostnader	-23,1	-24,0	-36,7	-36,1	-0,6	2%	-38,0
Nettokostnader	3,4	0,3	3,3	0,3	3	967%	0,0

För år 2023 prognostiserar avfallsverksamheten en positiv avvikelse mot budget för det budgeterade resultatet.

Avfallsverksamheten har budgeterade intäkter på 36,4 miljoner kronor år 2023 och prognostiserar intäkter på 40 miljoner kronor för helåret 2023. Avvikelse på 3,6 miljoner kronor motsvarar 9 procent av budgeterade intäkter. Det är effekten av införandet av den nya avfallstaxan. Vid beräkning av den nya avfallstaxan gjordes ett antagande om att ännu fler kunder skulle byta abonnemang. Trots att flertalet kunder har bytt abonnemang är det inte lika många som antagandet och därmed genererar det mer intäkter då flera kunder ligger kvar på ett osorterat abonnemang med högt hämtningsintervall vilket är det abonnemanget som genererar mest intäkter.

Avfallsverksamheten har budgeterade kostnader på 36,1 miljoner kronor och prognostiserar kostnader på 36,7 miljoner kronor vilket är avvikelse på 0,6 miljoner kronor och motsvarar en avvikelse på 1 procent av budgeterade kostnader. Avvikelsen beror främst på felbedömning av hämtningsintervall och antagande om att fler kunder skulle ha bytt till ett sådant abonnemang. Kostnaderna för avfallsverksamheten består till största del av kostnader för behandling och hämtning av olika fraktioner.

6.2 Alla prognoser

Sammanställningen nedan visar avfallsverksamheten budget och prognos per verksamhet vid respektive prognostillfälle.

Ansvar (mnkr)	Budget helår 2023	Prognos 1 Helår 2023	Prognos 2 Helår 2023	Prognos 3 Helår 2023
Avfall	0,3	0,3	-2,0	3,2
Summa Avfall	0,3	0,3	-2,0	3,2

7 Investeringar

Årets prognostiserade investeringsutfall uppgår till 0,9 miljoner kronor vilket innebär högre utgifter än budget med 0,2 miljoner kronor. Avvikelsen återfinns främst inom projektet avfallskärl och beror på att flera kärl har blivit för gamla och därmed utslitna och trasiga. Dessa har då behövts bytas ut så att avfallshämtning kan fungera.

Därtill har flera nya matavfallssorterare tillkommit vilket följer kommunens antaganden, dock har priset för att ställa ut ett kärl höjts i och med indexreglering som inte hade prognoserats.

Projekt	Utfall Aug 2023	Budget Aug 2023	Prognos helår 2023	Budget helår 2023	Avvikelse Budget – Prognos	Avvikelse mot budget helår %
84980 Avfallskärl	0,6	0,5	0,9	0,7	0,2	29%

Summa Alla projekt	0,6	0,5	0,9	0,7	0,2	29%
--------------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----

8 Risker

Avfallsverksamheten vill belysa en risk i att indexuppräknigen av driftavtal och andra kostnader som är indexbundna kan komma att öka markant framöver. Avfallsverksamheten ser ingen större påverkan just nu och det bedöms inte påverka prognosen. Det torde dock påverka kommande budgetår med befarande stora kostnadsökningar. Avfallsverksamheten bevakar denna utveckling noggrant.

Mängden avfall påverkar vilka kostnader och intäkter som avfallsverksamheten får. Minskar mängden avfall år 2023 innebär det att de mängdrelaterade intäkterna minskar. Även om mängden avfall som skickas till behandling och därmed genererar lägre behandlingsavgift så blir det lägre intäkter. För varje kg restavfall minskar intäkterna med 2,74 kr/kg. Prognosen efter de insamlade mängderna under månaderna januari-augusti tyder på en kännbar minskning i mängderna och därmed intäkterna.

Det finns även en risk beroende på huruvida ansökningen från dispens av matavfallsinsamling avslås. I de fall den avslås kan det innebära en ekonomisk instabilitet till nästkommande verksamhetsår. Detta eftersom införandet av obligatorisk matavfallsinsamling innebär inköp av fler kärl samt att hämtningskostnader för matavfallsinsamlingen ökar. Därtill kan flera kringkostnader tillkomma så som kommunikation, administration med mera. Hur utfallet av ansökningen blir återstår att se.